

Географія

УДК 338.48+332.14 (470.11)(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/NSER/2024-3.12>

ЛОГІСТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДПОЧИНКУ ВИХІДНОГО ДНЯ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ЖИТОМИРСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ

Запотоцький Сергій Петрович

доктор географічних наук, професор,
декан географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0002-3515-4187
Scopus author ID: 57197796087
Researcher ID: <https://www.researchgate.net/profile/Sergii-Zapototskyi>

Тищенко Світлана Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму
Поліського національного університету
ORCID ID: 0000-0001-5650-5575
Scopus author ID: A-8931-2018
Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/156771>

У статті проаналізовано питання логістичних засад організації відпочинку для населення Житомирської агломерації. Зазначено, що це інтегрована інноваційно-активна система комплексного розвитку території яка розв'язує проблеми всіх рівнів, показано її переваги. Доведено що населенню міської агломерації для повноцінного життя необхідно підтримувати в належному стані свій емоційний, фізичний та психологічний стан, чого можна досягти за рахунок організації відпочинку вихідного дня. Досліджено просторове розміщення Житомирської агломерації та її міст за допомогою геоінформаційних систем. Відзначено, що після реформи децентралізації межі самої агломерації змінилися, але не суттєво. Її територія тепер охоплює Житомирський та Бердичівський райони й міста-супутники, як-от Бердичів, Андрушівка, Коростишів та Черняхів. Сюди входять і розташовані між ними сільські населені пункти. Проаналізовано туристсько-рекреаційні об'єкти Житомирської області та показано природно-заповідний фонд. Зазначено, що в плані реалізації стратегії розвитку Житомирської області на період до 2027 року було спрямування на питання щодо посилення туристських зон, розвитку регіональних трендів та пріоритетних видів туризму, але питанням відпочинку вихідного дня не надано належної уваги. Визначено за допомогою відділу культури та туризму області й за даними провідних туристичних агенцій і туроператорів найвідоміші об'єкти туристсько-рекреаційного призначення які користуються попитом і постійно відвідують. Проаналізовано за допомогою платформи GEE на основі GOOGLE / DYNAMICWORLD / VI логістику відстані від центру міської агломерації міста Житомир до зазначених туристсько-рекреаційних об'єктів та визначено матеріально-часові затрати на їх реалізацію. Доведено, що найбільш відвідуваними є об'єкти, де матеріально-технічні затрати нижчі, і навпаки. Досліджено затребувані дестинації туризму вихідного дня в Житомирській агломерації та області.

Ключові слова: відпочинок вихідного дня, міська агломерація, туристсько-рекреаційні об'єкти, логістичні засади.

Zapototskyi S. P., Tyshchenko S. V. Logistical principles of organising weekend recreation for the population of the Zhytomyr agglomeration

The article analyses the issues of logistical principles of organising recreation for the population of Zhytomyr agglomeration. It is noted that this is an integrated innovative and active system of integrated development of the territory that solves problems of all levels, and its advantages are shown. It is proved that the population of an urban agglomeration needs to maintain its emotional, physical and psychological state in order to live a full life,

which can be achieved by organising weekend recreation. The spatial location of the Zhytomyr agglomeration and its cities is studied using geographic information systems. It is noted that after the decentralisation reform, the boundaries of the agglomeration itself have changed, but not significantly. Its territory now covers Zhytomyr and Berdychiv districts and satellite cities such as Berdychiv, Andrushivka, Korostyshiv and Cherniakhiv. It also includes rural settlements located between them. The article analyses the tourist and recreational facilities of the Zhytomyr region and shows the nature reserve fund. It is noted that in the plan for implementing the development strategy of the Zhytomyr region for the period up to 2027, there was a focus on strengthening tourist zones, developing regional trends and priority types of tourism, but the issues of weekend recreation were not given due attention. With the help of the Department of Culture and Tourism of the region and data from leading travel agencies and tour operators, the most famous tourist and recreational facilities that are in demand and are constantly visited were identified. Using the GEE platform based on GOOGLE/DYNAMICWORLD/V1, the logistics of the distance from the centre of the Zhytomyr urban agglomeration to the mentioned tourist and recreational facilities are analysed, and the material and time costs for their implementation are determined. It is proved that the most visited are the objects with lower material and technical costs and vice versa. The popular destinations of weekend tourism in the Zhytomyr agglomeration and the region are studied.

Key words: weekend holidays, urban agglomeration, tourist and recreational facilities, logistical principles.

Вступ. Об'єктивним результатом світової тенденції, що позначилася за останнє століття, до урбанізації стало утворення величезної кількості міських агломерацій. Не стала винятком і наша країна, де в системі розселення за останні десятиріччя спостерігаються послідовні зрушення на користь розвитку міських поселень. Часто початок бурхливого зростання міст та його агломерування пов'язують із процесами індустріалізації. Насамперед це поява в міських поселеннях великих виробництв, що потребують питомої ваги трудових ресурсів, надалі це призводить до розвитку коопераційних зв'язків між промисловими підприємствами та економічного зближення населених пунктів. Процес агломерування урбанізованих територій може розвиватися як під впливом індустріалізації, так і в результаті еволюції рекреаційних функцій міських поселень, що розташовані в особливо сприятливих природно-географічних та соціокультурних умовах.

Водночас для постійної роботи мешканцям агломерацій необхідно підтримувати в належному стані емоційний, фізичний та психологічний фон здоров'я в належному стані, тому виникає нагальна потреба в періодичному відпочинку. І кожен мешканець агломерації намагається його собі влаштувати. Відпочинок у вихідний день (туризм вихідного дня, приміський туризм, вікенд) є найважливішим складником тижневого рекреаційного циклу людини. Можливість короткочасного відпочинку наприкінці тижня залежить від хорошої транспортної доступності потенційної території. Наявність добре організованої туристичної інфраструктури на привабливій у рекреаційному плані території дає додаткові можливості її туристичного використання не тільки відпочинку вихідного дня, а й квартального та річного рекреаційних циклів.

Автори досліджують різні аспекти організації відпочинку вихідного дня за допомогою рекреаційно-оздоровчої рухової активності на основі засобів туризму [16], максимального задоволення потреб населення в оздоровленні, лікуванні, від-

починку, духовному та фізичному розвитку [8], відпочинку за рахунок відновлення сил людини, витрачених на працю [15]. Відпочинок, рекреація, туризм, оздоровлення є найвищою соціальною цінністю [1] за рахунок лікувально-оздоровчого туризму [7].

Матеріали і методи. Мета дослідження – розробити стратегію вибору туристичних напрямів для короткострокового відпочинку з урахуванням рекреаційної привабливості та транспортної доступності для населення Житомирської агломерації.

У статті використовували такі методи дослідження: геоінформаційні технології (ГІС) та картографічні, теоретичні, формалізовані, методи географічних досліджень і порівняльно-географічні. Аналіз просторового розміщення Житомирської агломерації та географічне положення туристсько-рекреаційних об'єктів здійснювалося за допомогою використання платформи GEE на основі GOOGLE / DYNAMICWORLD / V1.

Результати. Є багато трактувань щодо міської агломерації як закордонними науковцями, так і вітчизняними. Тому розглянемо більш детально зазначений термін. Сама агломерація визначає (від лат. *agglomerato* – приєднує, нагромаджує) компактне просторове угруповання поселень (переважно міських), об'єднаних значними інтенсивними зв'язками (виробничими, трудовими, соціально-побутовими, рекреаційними) у складну багатокомпонентну динамічну систему [13]. Відповідно, міська агломерація є складним геосистемним формуванням, поява якого зумовлена геопросторовим процесом агломерування поселень [2]. Сучасна наука трактує це визначення так: «комплекс населених пунктів, що налічують міста й містечка, які пов'язані між собою численними функціями та мають тенденцію до інтеграції» [17]. Ми вважаємо що міська агломерація – це інтегрована інноваційно-активна система комплексного розвитку території яка розв'язує проблеми мікро та макро та мегарівнів. Територія Житомирської агломерації охоплює 433 214 га із чисельністю населення 707,3 тис. осіб розташована на півдні області (рис. 1).

Рис. 1. Просторове розміщення Житомирської агломерації та її міст

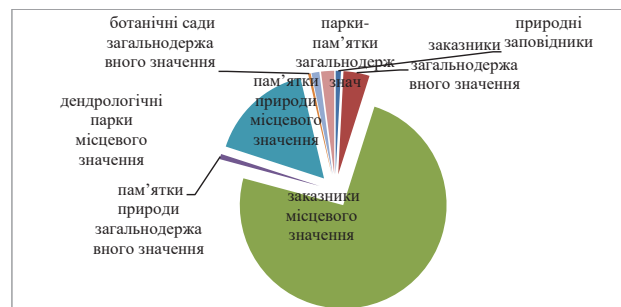
Джерело: побудовано авторами за використанням програмного забезпечення Google Dynamic World (станом на 10.04.2024)

Після проведеної децентралізації межі агломерації майже не змінилися, вірніше її кордони тепер, у зв'язку з укрупненням районів, внесуть Житомирський та Бердичівський райони. Житомирська агломерація є центром соціального й економічного розвитку українського Полісся. До його складу входять такі міста-супутники: Бердичів, Андрушівка, Коростишів та Черняхів, а також розташовані між ними сільські населені пункти. Навколо кожного міста сформувалися самостійні зони відпочинку – садово-дачні товариства. Оскільки деякі жителі агломерації походять з приміських сіл, то і відпочинок їх пов'язаний із малою Батьківщиною.

Ядром агломерації історично є Житомир, найбільше місто, що є первинною дестинацією, де розвивається діловий, подієвий, екскурсійний, пізнавальний та інші види туризму. Центри агломерації, проводять періодично фестивалі та спортивні заходи, де приймають в'їзних туристів з найближчих територій, обмінюються туристами та залучають мешканців сільських районів, а також формують туристські потоки мешканців між територіальними громадами області.

Туристсько-рекреаційний потенціал області дуже різноманітний. Область розташована в дуже сприятливих природно-кліматичних умовах завдяки своєму історичному розвитку та має велику ресурсну базу для розвитку туристсько-рекреаційної діяльності області. Головними факторами, що й визначають цінність рекреаційно-туристичних ресурсів, є кліматичні ресурси,

природа, історичні ресурси інфраструктура тощо. Область багата на бальнеологічні ресурси, як-от: родонові грязі та води, торф'яні та сапропелеві лікувальні грязі. Нараховується вісім річок середнього розміру – Тетерів, Уж, Случ, Уборть, Ствига тощо. Загалом в області понад 2,8 тис. річок, що є підґрунтям для розвитку водного туризму, особливо сплави по річках та рафтингу. Корисні копалини, які є в надрах області, дали можливість для розвитку екотуризму з геологічним наповненням, розробленням екостежок. У смт Хорошів Житомирської області розташовано Музей коштовного й декоративного каміння [5], де зібрано унікальні мінерали та гірські породи з камерних пегматитів Волині. Їх усього нараховується близько 1800 зразків із різних країн. Область належить до зони Полісся, тому на її території дуже багато лісів, особливо мішаних та лісостепу. Майже третя частина території вкрита лісами, на території яких розташований природно-заповідний фонд області [14]. Природно-заповідні зони місцевого значення становлять 243 од., загальною площею – 836,6 тис. га та загальнодержавного значення 20 од. або 57,94 тис. га. Природно-заповідний фонд області представлено на рис. 2. В області є Ботанічний сад Поліського національного університету імені Героїв-десантників [6]. На території Овруцької територіальної громади розташовано заповідник Дубна, який гостинно приймає всіх відпочивальників [3].

Рис. 2. Природно-заповідний фонд Житомирської області

Джерело: побудовано авторами [4]

При високому рівні урбанізації та індустріалізації в області зберігаються не зачеплені антропогенною діяльністю лісові та степові ділянки природного середовища, зразки первозданної флори та фауни, прекрасні ландшафти Прип'яті з численними рукавами та притоками. Зарезервовані та зберігаються природні території регіонального й міжнародного значення. Багато цінних природних ресурсів та територій, що охороняються, розташовані в межах Житомирської агломерації, з огляду на що антропогенне навантаження на природні об'єкти області розподіляється нерівномірно. Значну частину навантаження створюють

організовані та неорганізовані туристичні потоки. Історико-культурні ресурси розташовані майже у всіх районах, але відновлюються, реставруються та використовуються для рекреації та туризму переважно в межах Житомирської агломерації.

Керівництвом Житомирської області затверджено проєкт плану заходів на 2024–2027 роки з реалізації стратегії розвитку Житомирської області [12]. Його розроблено відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 року № 168-р «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» [11]. У проєкті стосовно розвитку туристичної діяльності акцентується увага на посиленні туристських зон, основних регіональних трендів, пріоритетних видів туризму, які пропонуються для розвитку в області. Однак у ньому не приділяється увага про туризм вихідного дня. Необхідність організації відпочинку вихідного дня є важливим завданням для підвищення рівня життя населення, що проживає в Житомирській агломерації.

Територія, доступна для туризму вихідного дня для мешканців міської агломерації, не лімітована транспортною доступністю основними магістралями, що відходять від її центрів. Житомирська область характеризується досить розвинутим транспортним комплексом, що вміщує залізничні та автомобільні магістралі. Через Житомир проходить п'ять автомобільних доріг міжнародного й національного значення, що дає можливість мешканцям агломерації та області бути мобільними й мати змогу доїхати в зазначене місце. Є два автовокзали міжнародного та регіонального значення, залізничний вокзал і, відповідно, мережа масового пасажирського транспорту.

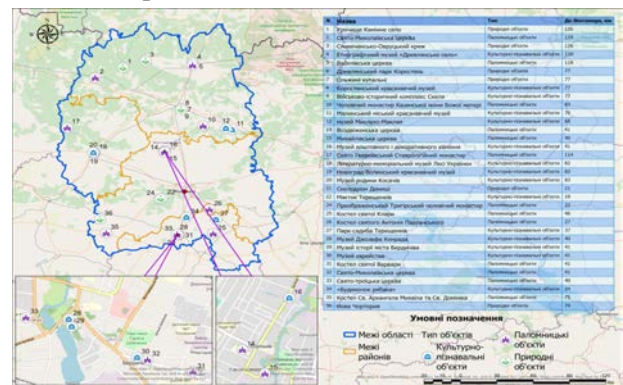
Достатня заселеність, кількість доріг та невеликі відстані між населеними пунктами Житомирської області розширюють вибір можливих місць короткострокового відпочинку до багатьох традиційних напрямків поблизу Житомира. Але для повноцінного відпочинку потрібна зміна ситуації, тому важливою умовою розвитку такого туризму є добре організована логістика.

Станом на сьогодні райони відпочинку вихідного дня розширюються за межі приміських зон і набувають розвитку на відносно віддалених територіях. При покращенні транспортної доступності (збільшенні швидкості пересування, використанні нових видів транспорту, підвищенні комфортності для нічного переїзду) межа переміщення туристів вихідного дня може відсуватися, умовно обмежуватися транспортною доступністю до 3–4 годин. Ми вважаємо, що за наявної транспортної географії Житомирської області межі зони для відпочинку вихідного дня розташовані на відстані 0,5–4 годин транспортної доступності від центру агломерації.

Зупинимось докладніше на відпочинку вихідного дня та проаналізуємо маршрути, що проходять у межах Житомирської агломерації та

області, тривалістю від 1 до 4 годин. Транспортна доступність рекреаційних об'єктів є важливим складником успішного розвитку індустрії туризму [9]. Ми вважаємо, що логістичні засади організації відпочинку вихідного дня для населення Житомирської агломерації залежать від того, що є пріоритетом для відпочивальників у їх пересуванні. Визначено, що це насамперед швидкість досягнення туристсько-рекреаційних об'єктів та ціна проїзду, від якої і залежить загальна вартість туру відпочинку вихідного дня, не менш важливу роль відіграє туристична інфраструктура. Тому в нашій роботі ми розглядаємо економічні відстані до визначеного об'єкта та туристичну інфраструктуру для туру вихідного дня. Найменші матеріально-часові витрати мешканців агломерації на переїзд до туристсько-рекреаційних об'єктів показують найбільшу вигідність їх транспортно-географічного розташування.

За даними відділу культури та туризму Житомирської області [5], даними провідних туристичних агенцій області та туроператорів, урахувавши інформаційні системи та бази даних, виокремлено в Житомирській області туристсько-рекреаційні об'єкти, які відвідують на постійній основі як мешканці Житомирської агломерації, так і туристи з інших регіонів. Ми класифікували всі найвідоміші туристсько-рекреаційні об'єкти за певними ознаками та виокремили: *природні, паломницькі та культурно-пізнавальні* об'єкти, а також окремо здійснили логістику до них (табл. 1). Відправною точкою для розрахунку відстані до туристсько-рекреаційного об'єкта ми обрали центр Житомирської агломерації – місто Житомир (рис. 1). Зазначимо, що розрахунок відстані зроблено за допомогою платформи GEE на основі GOOGLE / DYNAMICWORLD / V1 просто від центру агломерації міста Житомира до об'єкта відпочинку, що є не досить точним у відстані, яка прораховується сучасними дорожніми автошляхами, тому в таблиці 1 ми зазначали реальну відстань і тривалість поїздки.

Рис. 3. Географічне положення туристсько-рекреаційних об'єктів вихідного дня для населення Житомирської агломерації

Джерело: побудовано авторами за використанням програмного забезпечення Google Dynamic World (станом 10.06.2024)

Таблиця 1

Затребувані destinations туризму вихідного дня в Житомирській агломерації¹

Дестинація	Атракція	Матеріально-технічні витрати				Інфраструктура
		Пряма відстань, км за Google Dynamic World /	з урахуванням автошляхів, км /	вартість проїзду грн./	тривалість, год	
Олевськ	Природні об'єкти: Урочище Камінне село	129	179	410	3,0	
	Паломницькі об'єкти: Свято-Миколаївська церква	129	167	400	3,5	
Овруч	Природні об'єкти: Словечансько-Овруцький кряж	126	164	303	3,2	
	Культурно-пізнавальні об'єкти: етнографічний музей «Древлянське село»	120	135	303	3,2	
	Паломницькі об'єкти: Василівська церква	118	134	303	3,2	
Коростень	Природні об'єкти: – Древлянський парк Коростень – Ольжині купальні	77 77	89 89	150 150	2,0 2,0	
	Культурно-пізнавальні об'єкти: військово-історичний комплекс Скеля	77	89	150	2,0	
	Малин	Паломницькі об'єкти: чоловічий монастир Казанської ікони Божої Матері	63	90	182	
Культурно-пізнавальні об'єкти: – Малинський міський краєзнавчий музей – музей Миклухо-Маклая		70	80	182	2,0	
		68	82	180	2,0	
Хорошів	Паломницькі об'єкти: – Воздвиженська церква – Михайлівська церква	41 40	54 57	56 56	1,2 1,2	
	Культурно-пізнавальні об'єкти: музей коштовного й декоративного каміння	41	58	60	1,2	
Звягель	Паломницькі об'єкти: Свято-Георгіївський Ставропігійний монастир (с. Городниця)	114	125	200	2,5	
	Культурно-пізнавальні об'єкти: – музей родини Косачів – літературно-меморіальний музей Лесі Українки – Новоград-Волинський краєзнавчий музей	83	89	145	1,3	
		82	87	145	1,3	
Дениші	Природні об'єкти: скелодром Дениші	21	24	25	0,3	
	Культурно-пізнавальні об'єкти: масток Терещенків	19	22	25	0,3	
	Паломницькі об'єкти: Преображенський Тригірський чоловічий монастир	22	25	26	0,3	
Андрушівка	Паломницькі об'єкти: – костел святої Клари – костел святого Антонія Падуанського	46 27	62 49	55 58	1,5 1,5	
	Культурно-пізнавальні об'єкти: парк-садиба Терещенків	37	49	58	1,5	
	Старий Солотвін	Культурно-пізнавальні об'єкти: Будиночок рибалки	31	35	42	
Бердичів	Культурно-пізнавальні об'єкти: – музей Джозефа Конрада – музей історії міста Бердичева – музей єврейства	40	41	52		
		41	42	52		
		41	45	55		
	Паломницькі об'єкти: – костел святої Варвари – Свято-Миколаївська церква – Свято-Троїцька церква	41	45	55		
		41	45	55		
42	45	55				

¹ Складено авторами за даними сайтів 60 туроператорів, зареєстрованих на території Житомирської області (<https://discover.ua/locations?cat=65&region=5> Дата звернення 11.06.2024), <http://surl.li/unyqg>, <http://surl.li/unygw>, <https://zt-travel.com/>, <https://www.otpusk.ua/agents/city/zhitomir/>, <http://surl.li/unysf> (дата звернення 11.06.2024); використання програмного забезпечення Google Dynamic World.

Аналіз регіональної пропозицій туристсько-рекреаційного комплексу показує, що найбільш відвідувані маршрути мають різну тематику та адресність, оздоровче, пізнавальне, еколого-просвітницьке й інше наповнення (табл. 1).

Вони можуть передбачати активні види діяльності (квести, піші походи, спортивні змагання, подієві заходи) або пасивний відпочинок під час перебування в паломницьких об'єктах, спостереження за історичними реконструкціями, участі в пізнавальних, гастрономічних турах тощо. На карті області показано відстані до популярних туристських об'єктів в організованих та неорганізованих туристів.

На прикладі урбанізованої, економічно розвиненої та інноваційно-активної Житомирської агломерації можна простежити основні тенденції розвитку туристсько-рекреаційних потреб. Цей процес відбувається під впливом інтенсифікації та зростання тривалості життя й професійної діяльності, трансформації ритмів життєвих циклів, змін рівня доходів і підвищення вимог до якості життя та відпочинку. Зацікавленість у внутрішньому туризмі, кількості пропонованих туристських об'єктів говорять про щораз вищу потребу населення в нетривалому відпочинку недалеко від місця проживання – відпочинку вихідного дня.

Висновки. Прагнення населення агломерації до різноманітного відпочинку – туру вихідного дня, що традиційно пов'язане з рідною природою, може бути задоволене на основі екскурсійних та туристсько-екскурсійних пропозицій різного програмного наповнення: пізнавального, паломницького, гастрономічного, етнографічного тощо. З урахуванням віддаленості від місця проживання та транспортної доступності на урбанізованій території формуються туристсько-рекреаційні зони й дестинації короткострокового відпочинку,

орієнтовані на сезонний та цілорічний попит міських жителів. Так, потреби тижневого рекреаційного циклу населення агломерації визначають формування територіальних систем короткочасного відпочинку. Аналіз відпочинку вихідного дня Житомирської агломерації дає змогу відзначити тенденції, які стримують зростання туристичних потоків та створення нових туристсько-екскурсійних пропозицій, а також створюють загрози неконтрольованого зростання антропогенного навантаження на особливо цінні природно-рекреаційні ресурси й обмеження доступу до них населення агломерації.

Відстань від центру агломерації Житомира точки формування попиту до туристського об'єкта є найважливішим фактором, що визначає затребуваність туристсько-екскурсійних об'єктів та туристичної інфраструктури. Міські та приміські об'єкти використовують переважно для щоденної та щотижневої рекреації, віддалені на 20–120 км. Туристсько-рекреаційними ресурсами віддалених районів для формування програм вихідного дня користуються слабо, але можуть бути використані для короткострокових відпусток.

Організація відпочинку вихідного дня до туристських об'єктів має бути підтримана розвитком автомагістралей, покращенням якості доріг регіонального та місцевого значення. Особливого значення приділяють питанням чисельності придорожнього сервісу, який майже відсутній. А це знижує туристську активність та формує дискомфорт у населення. До сучасних заходів захисту рекреаційних інтересів населення та підтримки туристсько-рекреаційної сфери в цьому контексті, на наш погляд, варто зарахувати вдосконалення та створення нових природних парків на невеликих відстанях від центрів маленьких міст і центру агломерації.

Література:

1. Будзович Г. В. Науковий зміст і сутність поняття – рекреаційний потенціал. *Екологічні науки*. 2012. № 2. С. 130–133. URL: <http://eoj.dea.kiev.ua/archives/2012/2/20.pdf> (дата звернення: 02.06.2024).
2. Дорошук О.-М. Ю. Поняття «міська агломерація»: розвиток уявлень і сучасне розуміння. *Науковий вісник ХДУ. Серія Географічні науки*. 2017. № 6. С. 52–57. URL: <https://gj.journal.kspu.edu/index.php/gj/article/view/9/7> (дата звернення: 01.06.2024).
3. Державний історико-культурний заповідник міста Дубно. Замок князів Острозьких XV ст. URL: <https://zamokdubno.com.ua/news/novyny-zapovidnyka/v-ovruchi-obgovorili-marshruti-spivpratsi-gromadi-ta-zapovidnika-dubna> (дата звернення: 02.06.2024).
4. Екологічний паспорт Житомирської області. Управління екології та природних ресурсів. Житомир, 2022. URL: <https://eprdep.zht.gov.ua/Ecopasport%202022.pdf> (дата звернення 18.03.2024).
5. Житомирська ОДА: офіційний сайт. URL: https://oda.zht.gov.ua/people_request/zvernennya-gromadyan/ (дата звернення: 02.06.2024).
6. Житомирський ботанічний сад перейменували та відкрили алею на честь Героїв-десантників. Житомир. Info.: вебсайт. 2024. URL: https://www.zhitomir.info/news_221334.html (дата звернення: 02.06.2024).
7. Запотоцький С., Горин І. Сучасні тенденції розвитку лікувально-оздоровчого туризму у Львівській області. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2018. С. 70–76. URL: <http://surl.li/synzns> DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2018.72.12>
8. Каленюк І. С., Котенко Т. М. Соціальні аспекти розвитку рекреації і туризму як значущого сегменту світового господарства: теоретико-методологічні засади. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*.

2015. Вип. 3. С. 172–176. URL: http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/3_2015ua/41.pdf (дата звернення: 00.00.2024).
9. Khudaverdiyeva V. A. Роль транспортного обслуговування у розвитку індустрії туризму. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2022. Т. 3, № 80. С. 98–112. <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2022-3-98-112>
  10. Музей коштовного і декоративного каміння. URL: <https://museumstone.com.ua/> (дата звернення: 02.06.2024).
  11. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.06.2024)
  12. План заходів на 2024–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Житомирської області на період до 2027 року : проект / Житомирська обласна військова адміністрація. URL: <http://surl.li/ugdpr> (дата звернення: 02.06.2024).
  13. Пирожков С. І. Агломерація. *Енциклопедія сучасної України* : в 24-х т. / ред. кол.: І. М. Дзюба та ін.; НАН України, НТШ, Коорд. бюро Енцикл. Сучас. України НАН України. Київ : Поліграфкнига, 2001. Т. 1 : А. С. 149–150. URL: <https://esu.com.ua/article-42547> (дата звернення: 01.06.2024).
  14. Пивовар П. В., Топольницький П. П., Скидан О. В., Янчевський С. Л. Аналіз змін земного покриття на основі ГІС: приклад Житомирської області, Україна. *Космічна наука і технологія*. 2023. Т. 29, № 4. С. 03–09. DOI: <https://doi.org/10.15407/knit2023.04.024>.
  15. Рекреація як соціально-культурне явище, її різновиди та характеристики / Ніколенко О. І., Гамма Т. В., Зарічанська Л. О. та ін. *Rehabilitation and Recreation*. 2022. Т. 12. С. 144–149. <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2022.12.19>
  16. Степанов І. В., Федоренко Є. О. Організаційно-методичні засади рекреаційно-оздоровчої рухової активності різних груп населення : навч. посібник. Дніпро : Інновація, 2016. 188 с. URL: <http://infiz.dp.ua/misc-documents/gerozit/AL-A3/A3-017-12.pdf> (дата звернення: 02.06.2024)
  17. Територіальний розвиток в Україні: розвиток агломерацій та субрегіонів / Агентство США з міжнародного розвитку USAID в межах Проєкту «Локальні інвестиції та національна економіка та конкурентоспроможність». Київ, 2012. 183 с.

References

1. Budzovych, H. V. (2012). Naukovyi зміst i сутnistь poniattia – rekreatsiyni potentsial [The scientific content and essence of the concept – recreational potential]. *Ekolohichni nauky*, No 2, s. 130–133 [in Ukrainian].
2. Doroshchuk, O.-M. Yu. (2017). Poniattia «miska ahlomeratsiia»: rozvytok uiaвлен і suchasne rozuminnia [The concept of “urban agglomeration”: the development of ideas and modern understanding]. *Naukovyi visnyk KhDU. Seriia Heohrafichni nauky*, No 6, s. 52–57 [in Ukrainian].
3. Derzhavnyi istoryko-kulturnyi zapovidnyk mista Dubno. Zamok kniaziv Ostrozkykh XV st. [State historical and cultural reserve of the city of Dubno. The castle of the princes of Ostrozki of the 15th century]. (2024). Retrieved from <https://zamokdubno.com.ua/news/novyny-zapovidnyka/v-ovruchi-obgovorili-marshruti-spivpratsi-gromadi-ta-zapovidnika-dubna> [in Ukrainian].
4. Upravlinnia ekolohii ta pryrodnykh resursiv. (2022). Ekolohichni pasport Zhytomyrskoi oblasti [Ecological passport of the Zhytomyr region]. Zhytomyr. URL: <https://eprdep.zht.gov.ua/Ecopasport%202022.pdf> [in Ukrainian].
5. Zhytomyrska oblasna viiskova administratsiia. (2023). Plan zakhodiv na 2024-2027 roky z realizatsii Stratehii rozvytku Zhytomyrskoi oblasti na period do 2027 roku [Action plan for 2024-2027 for the implementation of the Zhytomyr Oblast Development Strategy for the period until 2027]. Retrieved from <http://surl.li/ugdpr> [in Ukrainian].
6. Zhytomyrskiy botanichnyi sad pereimenuvaly ta vidkryly aleiu na chest Heroiv-desantnykiv [The Zhytomyr Botanical Garden was renamed and an avenue opened in honor of the Paratrooper Heroes]. *Zhytomyr. Info.*: veb-sait. 2024. Retrieved from https://www.zhitomir.info/news_221334.html [in Ukrainian].
7. Zapototskyi, S., Horyn, I. (2018). Suchasni tendentsii rozvytku likuvalno-ozdorovchoho turyzmu u Lvivskii oblasti [Modern trends in the development of health tourism in the Lviv region]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Heohrafiia*, Vyp. 3(72), s. 70–76. [in Ukrainian] DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2018.72.12>
8. Kaleniuk, I. S., & Kotenko, T. M. (2015). Sotsialni aspekty rozvytku rekreatsii i turyzmu yak znachushchoho sehmentu svitovoho hospodarstva: teoretyko-metodolohichni zasady [Social aspects of the development of recreation and tourism as a significant segment of the world economy: theoretical and methodological principles]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, No 3, s. 172–176 [in Ukrainian].
9. Khudaverdiyeva, V. A. (2022). Rol transportnoho obsluhovuvannia u rozvytku industrii turyzmu [The role of transport services in the development of the tourism industry]. *Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti*, T. 3 (80), s. 98–112. [in Ukrainian] <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2022-3-98-112>
10. Muzei koshtovnoho i dekoratyvnoho kaminnia [Museum of precious and decorative stones]. Retrieved from <https://museumstone.com.ua/> [in Ukrainian].
11. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2017). Pro skhvalennia Stratehii rozvytku turyzmu ta kurortiv na period do 2026 roku [On the approval of the Strategy for the development of tourism and resorts for the period until 2026]: No 168-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
12. Zhytomyrska ODA [Zhytomyr Regional State Administration]: ofitsiynyi sait. Retrieved from https://oda.zht.gov.ua/people_request/zvernennya-gromadyan/ [in Ukrainian].

13. Pyrozhekov, S. I. (2001). Ahlomeratsiia [Agglomeration]. *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy [Encyclopedia of modern Ukraine]*: v 24-kh t. / (Eds.). Dziuba I. M. ta in. Kyiv: Polihrafknyha, T. 1, s. 149–150 [in Ukrainian].
  14. Pyvovar, P. V., Topolnytskyi, P. P., Skydan, O. V., Yanchevskyi, S. L. (2023). Analiz zmin zemnoho pokrytu na osnovi HIS: pryklad Zhytomyrskoi oblasti, Ukraina [Analysis of land cover changes based on GIS: the example of Zhytomyr region, Ukraine]. *Kosmichna nauka i tekhnolohiia*, T. 29, No 4, s. 03–09. [in Ukrainian] DOI: <https://doi.org/10.15407/knit2023.04.024>.
  15. Nikolenko, O. I., Hamma, T. V., Zarichanska, L. O., Nesenjuk, O. L., & Zinchuk, T. O. (2022). Rekreatsiia yak sotsialno-kulturne yavlyshche, yii riznovydy ta kharakterystyky [Recreation as a socio-cultural phenomenon, its varieties and characteristics]. *Rehabilitation and Recreation*, No 12, s. 144–149. [in Ukrainian] <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2022.12.19>
  16. Stepanov, I. V., & Fedorenko, Ye. O. (2016). Orhanizatsiino-metodychni zasady rekreatsiino-ozdorovchnoi rukhovoï aktyvnosti riznykh hrup naselennia [Organizational and methodical principles of recreational and recreational motor activity of different population groups]: navch. posibnyk. Dnipro: Innovatsiia. 188 s. [in Ukrainian].
  17. USAID (2012). Terytorialnyi rozvytok v Ukraini: rozvytok ahlomeratsii ta subrehioniv [Territorial development in Ukraine: development of agglomerations and subregions]. Kyiv. 183 s. [in Ukrainian].
-